

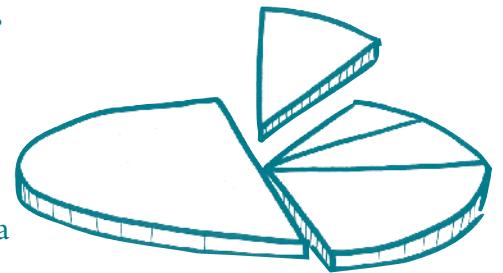
E Faitaulia foi ma Matua Fesoasoani i lou alo ile – avea ma sui ma le faamatalaina o kalafa ma fua tusia (graphs and tables)

I o tatou olaga i aso taitasi ua valaauina ai tatou ina ia tatou malamalama i faamatalaga e pei ona tuuina mai i kalafa ma fua tusia. Ua tatou vaai atu i nei ituaiga faamatalaga i nusipepa ma lesona, o pili tufa mai ma luga ole televise. E faafaigofie i kalafa ona faamaumau ma faaliliu faamatalaga ma atoa ai foi ma le fesoasoani ia tatou ia mafai ona tatou iloa mea ole a tutupu ile lumana'i pei ole tulaga ole tau, le maualuga ole pasene ma le tau ole eletise e faaoga i lo tatou aiga ile lumanai. Ole a mafai ona a'oa'oina tamaiti ile faitauina ma le faaliliuina o kalafa ma fua tusia e le gata i taimi o lesona Matematika ae faapea foi i vasega Faasaienisi, Soifua maloloina ma isi lava lesona.

E faapefea ona a'oa'oina e tamaiti le faiga ma le faaliliuina o kalafa ma fua tusia?

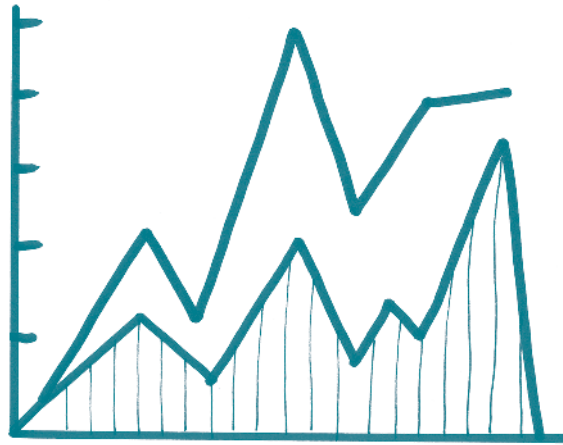
Ile amataga lava e a'oa'oina e tamaiti le fausiaina o kalafa ile aoina mai lea o faamatalaga i fua tusia ona faaoga lea o mea faitino poo ata e fai ma sui o nei faamatalaga e ala ile kalafa. Ole mea masani lava i tausaga amata, ole a fesiligia tamaiti e o latou faiaoga ina ia aoina ma faamaumau faamatalaga e uiga ia latou, e pei o ni a latou fagafao, ia pe uiga ile siosiomaga, pei o lanu o taavale ile nofoaga e paka ai taavale. I kalafa amata lava, e tasi se ata e faatatau ise mea faitino e tasi.

Mulimuli mai, ole a a'oina e tamaiti le faaogaina o maka e tusi i lalo (tally marks) (e.g. IIII III) e ta'u mai ai iuga o suesuega (surveys). E mafai ona, mo se faata'ita'iga ona fesiligia latou e faaoga ia maka e tusi i lalo e faamaumau ai le numera taavale e pasia le aoga ise vaega taimi e ta'u mai. Ole a faasino foi latou ile tele o ituaiga kalafa eseese e aofia ai kalafa koloumu (column), kalafa laina ma kalafa faivaega (sector (pie)-graphs). E taua lava le iloa e tamaiti ona faaliliu ia kalafa ma ia mafai ona faailoa mai pe faapefea ona faasese e kalafa ia faamatalaga.

Ole a lau mea e mafai ona fai ile fale?

- Fua le maualuga umi poo le mamafa o lou alo ma vaavaai i suiga mo se vaitaimi i luga ose kalafa
- O leisi taimi ete tau atu ai ise kalafa ise nusipepa ise mataupu e manaia ma taua mo lou alo, nonofo faatasi i lalo ma taumafai e faaliliu ma faamatala. Galulue faatasi e tali fesili pei o: *Ole a le mea o ta'u mai e lenei kalafa? E faapefea ona ta iloa e sa'o lenei faamatalaga? E i ai ea seisi auala ese atu e mafai ona ta'u mai ai nei faamatalaga? E i ai seisi mea ta te le o malamalama ai?*

- Faaali i lou alo pili ale tou aiga na e aofia ai ma kalafa, pei ole vai poo le pili ole eletise ma fesili i ai fesili pei o, *E fia le tele poo le laititi ole vai na tatou faaaoga ile taimi nei faatusatusa ile pili talu ai? E faapefea ona tatou sefeina le vai? Pe tusa e fia i sou manatu ole a alu ai i lalo le faaaogaina ole tatou vai pe a tatou taumafai e sefe? E fia se tupe ete manatu ole a tatou sefeina mai?*
- Faatasi ai ma lou alo, vaavaai ma maitau le taimi na e matamata ai ile televise. Ile faaiuga ole vaiaso, vaai uma oulua i ai pe mafai ona fai se kalafa e faailoa mai ai le tele ole taimi sa faaluina ai ile TV.
- Taaalo i taaloga pei ole Scissors, paper, rock (Seleulu, pepa, papa) ma lou alo ma faaaoga ia maka tusia (tally marks) e faamau ai malo ma faiaina.
- A o i ai lou alo, faitau ma talatalanoa i faamatalaga na e ta'u mai i fua tusia (tables) o tauvaga taaloga.
- Faitau tusi o faamatalaga faatasi ma lou alo ma talatalanoa i fua tusia ma kalafa o i ai i tusi na.
- Faailoa i lou alo le suega ma le faaaogaina o fua tusia o anotusi (contents) ose tusi
- Tusi se fua tusia o galuega fai ua faia e lou alo ile vaiaso pei o koleniga o taaloga, lesona musika poo le 'a'u, galuega ole fale poo taimi faapitoa i taimi ole aoga pei ole faletusi, komipiuta, taaloga ale aoga ma teugatupe.

